

LIBERECKO | Region

Příběhy pamětníků z Libereckého kraje

PANÍ JAROSLAVA SVOBODOVÁ VZPOMÍNÁ. O BLÍŽÍCÍCH SE SVÁTCÍCH ŘÍKÁ:

„Vánoce jsou pěkné, když můžeme být spolu“

JANA ŠVECOVÁ

Historie nejsou jen data v učebnicích, ale příběhy lidí, kteří tu dobu prožili, a teprve jejich vzpomínky a konkrétní životy pomáhají skládat mozaiku dějin. Jako třeba příběh paní Jaroslavy Svobodové, která se narodila v osudovém roce 1938. Pochází z Hostovic v Časlavi, ale od dětství žila v České Lípě. Chtěla studovat ekonomickou školu, ale nevyšlo to, čehož celý život litovala, ale i tak pracovala v kanceláři a s čísly. Její manžel Jaroslav, s nímž nedávno oslavila diamantovou svatbu, je vyučený krejčí, ale celý život pracoval na dráze. Dnes žijí oba v Domově důchodců ve Sloupu v Čechách. A těší se na Vánoce. „Jaképak dárky! Dáme si pusu a budeme rádi, že jsme tu spolu,“ říká, když v závěru sklouzavě řeč k blízcím se svátkům.

Jste ročník 1938, patříte tedy k válečným dětem. Na co si z té doby vzpomínáte?

Pamatuji si, že v Časlavi bylo šest kasáren, kde cvičili Němci. Vybavuji si dunění při náletech na Kolín i to, jak se zabýskalo, když spojenci bombardovali továrny v Pardubicích. Za války jsem začala chodit i do školy, ale protože byly zavřené, učili jsme se na úřadu.

Hodně lidí vzpomíná, že za války museli v učebnicích vyškrtávat pasáže o Masarykově. Bylo to i u vás?

Také. Ale spíš si vzpomínám, že jsme neměli sešity a psali jsme takovými písátky do tabulek.

Co dělali vaši rodiče?

Tatínek pracoval v Kolíně v „petrolce“, maminka v zemědělství. Tatínek byl v odboji.

Vyprávěl o tom někdy, svěřil se, nebo to zůstalo „přikryté“ jako v mnohých rodinách?

Moc se svěřovat nechtl, ale vzpomínám si na jednu epizodu. Patřil do nějaké skupiny a měli se sejít na místě zvaném Na Bambousku. Když odcházeli, maminka na něj volala, aby si vzal šálu, a vydal se za ostatními. Když přicházel na určené místo úvozem, uslyšel střelbu. Někdo je prozradil. Tatínka zachránila ta zapomenutá šála nebo spíš mamčiná starostlivost. Těch pět tam má dodnes u silnice pomníček. Z té doby si ještě vzpomínám, že se u nás pod otomanem někdo ukrýval. Snad Rus. Doma se o tom nemluvalo, rodiče nás chránili, abychom někde něco neřekli.

Neřikala maminka později, jestli se bála? Tam šlo přece o život nejen tatínkovi, ale celé rodině!

Báli se, to víte, že se báli, ale

prostě to byli opravdoví vlastenci. Byla taková doba. Pomáhalo víc lidí. Můj manžel zase nosil partyzánům do lesa jídlo. Rodiče mu vycpali buchtami zimník a u lesa už na něj čekali chlapi. Bylo mu teprve dvanáct.

Říkáte, že pro lidi bylo samozřejmostí postavit se zlému. Když pozorujete dnešní svět, máte pocit, že by se takové vlastenectví probudilo v lidech i dnes, kdyby bylo potřeba? Že by to v nich zkrátka bylo?

Nebylo. Myslím, že dnešní mladí nemají vůbec úctu k naší zemi. Podle mě je škoda, že zrušili povinnou

nám sly zimníčky. (smích)

Když jste v roce 1945 přišla s rodiči do České Lípy, bylo to ještě pořád převážně německé město. Jak to tady vypadalo?

Němci se připravovali k odsunu, pak byl odsun, ale nebyl divoký jako jinde.

Vy sama jste slyšela jako dítě bombardování, tatínek málem zahynul v odboji i v továrně, která byla cílem spojeneckých náletů. Vybavíte si ještě, jaké pocity vás při odsunu Němců provázely? Cítili jste k nim nenávisť, zlobu...?

Vůbec. To přece nebyli vojáci, byli to obyčejní lidé. Jen si vzpomínám, že mi otec řekl: „Musíš to brát tak, že když byl devětatřicetý, tak z pohraničí takhle odcházeli naši lidé. Oni nebo alespoň většina z nich do Ně-

DOMOV DŮCHODCŮ SLOUP V ČECHÁCH

Zařízení poskytuje dvě služby, a to **Domov pro seniory** a **Domov se zvláštním režimem**. Zařízení je bezbariérově upraveno. Organizace je finančně podporována z prostředků Krajského úřadu Libereckého kraje.

Určeno je pro muže i ženy starší 50 let, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického onemocnění. Domov se zvláštním režimem slouží osobám se stařeckou demencí nebo Alzheimerovou chorobou.

vojnu, aspoň na rok, chybí disciplína. Vlastenectví pro dnešní mladé nic neznamená. Stejně jako naše zemička, kde žijí dobří i špatní lidé, a i když je její vedení špatné. Přesto budme rádi, že ji máme.

Jak se za války žilo? Na co ještě z dětství vzpomínáte?

Vybavuje se mi, jak maminka schovala do nůše nebo do trouby slepice, které tajně chovala, protože za války byl zákaz zvířectva. Dokonce se jí podařilo vykrmit husu, ale nemyslete si, ta nebyla pro nás! Maminka ji vyměnila za starší oblečení, které mně a bratrovi přešila. Takže husička šla pánům a

mečka chtěla, proto volili Henleina. Ne všichni, ale většina chtěla Německo, tak ho teď budou mít, ale v Německu. My jsme Československo a také chceme mít svou zemi,“ vysvětlil mi.

Jak se vám v Lípě žilo?

Hezky se nám žilo... I když také přišly různé útrapy, ale překonali jsme je. Nikdy jsme nebyli u strany. Taky na to manžel trochu doplatil, ale všechno se nakonec obrátilo v dobré. Manžel dělal na dráze, na traťové distanci. Celých 42 let seděl na jedné židli, protože to nikdo nechtl dělat. Bylo to hodné čísel a hodné zodpovědnosti.

Příběhy pamětníků

V seriálu **Příběhy pamětníků z Libereckého kraje** každou druhou sobotu přinášíme osobní zážitky a příběhy lidí, kteří žijí kolem nás. Vyprávění našich babiček, dědečků, rodičů, známých i těch, kteří jsou už docela sami. Přesto mají vzpomínky, které by neměly zapadnout.

Tento díl seriálu i všechny předchozí naleznete také na webových stránkách vašeho Deníku. Projekt vznikl za podpory Libereckého kraje.

A vy jste se už k číslování nevrátila?

Vrátila, ale jen doma. Museli jsme hodně počítat, celý život jsem si vedla domácí účetnictví, zapisovala každou korunu. Co přijde na bydlení, na děti, na jídlo a z toho, co zbylo, se teprve mohly kupovat další věci. Třeba sem tam nějaká hračka pro děti. Když jsme potřebovali něco většího, tak se na to muselo ušetřit. A já to mám do dneška. Nemáme velké důchody, protože jsme odešli v 90. letech, kdy byly ještě hodně malé, tak jsme na to bohužel doplatili. Vidíte ten červený sešit? (listuje sešitem s drobným úhledným písmem) Tam jsem zapisovala každý halír, manžel se mi směje, že je to moje bible.

Vidím tady spoustu časopisů. Co ráda čtete?

Moc ráda čtu, hlavně historické knihy a různé zajímavosti z historie. A víte, co by mě zajímalo? Co tady na zámku, kde je dnes domov důchodců, bylo dřív, jak se tu žilo. Ale víte, na co se těším? Až pojedu do Liberce!

Na výlet?

Ale kdepak, na tu poslední cestu. Až nás odsud povevou. Sestřičkám tady říkám, že se tam aspoň trochu ohřejeme. Starému člověku je pořád zima.

Tohle asi nechcete, abych napsala...

Asi ne. Anebo ano, ať se člověk trochu zasměje. Musíme si dělat trochu legraci, ne? (chytne manžela za ruku)

Čeká nás první adventní neděle, vzpomenete si ještě na ty své nejkrásnější Vánoce?

My jsme měli všechny Vánoce krásné, takže se nedá říct, které z nich byly ty nejkrásnější. I když pro mě asi ty, když přijeli manželovi rodiče. Byli to moc hodní lidé, oba, ale moje tchyně byla zlatý člověk, ta nejlepší tchyně na světě!

Jak oslavíte Vánoce tady?

Dáme si pusu a budeme rádi, že jsme tu spolu.

Pozvánky

Přijďte ozdobit stromeček s Albrechtem z Valdštejna

Valdštejn, Turnovsko – Na pohádkovou atmosféru láká zámek Valdštejn, který si pro své návštěvníky připravil několik adventních koncertů i netradiční vánoční prohlídky. K vidění bude například slavnostně vyzdobená běžně nepřístupná místnost v klasicistním paláci. Zlatým hřebem programu bude ale zdobení stromečku s vévodou Albrechtem z Valdštejna. Akce nazvaná Vánoce s vévodou se koná 22. prosince. Více informací na www.hrad-valdstejn.cz a na facebooku hradu Valdštejn. (gb)

Na trzích zazpívá Olga Lounová

Chrastava – Nabitý kulturní program u příležitosti předvečera svátku svatého Mikuláše se chystá na středu 5. prosince v Chrastavě. Tam ve dvě odpoledne vypuknou vánoční trhy, které koledami doprovodí Bohemia Universal Band se sborem Jiříčky. V 17 hodin vystoupí Olga Lounová. Po ní přijde na scénu Mikuláš s čertem a andělem. Den vyvrcholí rozsvícením vánočního stromu, které doprovodí ohňostroje. (gla)

Krátce

Žena chtěla ukrást kabelku plnou zboží

Liberec – Recidivistka se pokusila z obchodu v libereckém nákupním centru ukrást zboží v hodnotě téměř šesti tisíc korun. Uvedl to policejní mluvčí Vojtěch Robovský. Jednatřicetiletá žena nejprve vzala kabelku, do které následně vložila make-up, holicí strojek, čokoládové kolekce, lahve s alkoholem a pánské trenky. Místní zaměstnanci však ženu zadrželi a na místo přivolali policisty. „Okresní soud rozhodl o tom, že její další kroky povedou do vazební věznice,“ poznamenal Robovský. Recidivistce nyní hrozí vězení na šest měsíců až tři roky. (gla)

Tradiční betlém rozjasní Údolí

Kryštofovo Údolí – Jíruv betlém v Kryštofově Údolí bude slavnostně nasvícen v sobotu ve tři čtvrtě na pět odpoledne. Dřevěné figury, které mají až 2,5 metru, vytvořil světoznámý maloskalský výtvarník Josef Jíra. (gla)

Všichni Naši prvňáci!

Ve středu 5. prosince vám představíme prvňáky ze ZŠ Doctrina a ZŠ Pěčín.

Každou středu v Deníku